

**CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA**

**NATIONAL ANTICORRUPTION
CENTRE OF THE REPUBLIC OF
MOLDOVA**

Adresa: MD-2004, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198, mun. Chișinău, Republica Moldova
tel. (+373) 22-25-72-94, email: secretariat@cna.md

Nr. 06/2/11306 din 10.07.2024

La nr.214 din 03.07.2024

Parlamentul Republicii Moldova

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege cu privire la acordarea suportului financiar unic beneficiarilor de pensii și alocații sociale de stat.

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 3 (trei) file.

Director adjunct

Digitally signed by Savca Alexandru
Date: 2024.07.11 14:31:01 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Alexandru SAVCA

Ex: VAMEȘ Xenia, Tel. 022 257-376

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	1480
"11" 07	2024
Ora	

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO24/9833 din 10.07.2024

la proiectul de lege cu privire la acordarea suportului financiar unic beneficiarilor de pensii și alocații sociale de stat

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Parlamentul RM, iar autor nemijlocit este un grup de deputați în Parlament, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional "*etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Proiectul supus expertizei a fost publicat pe site-ul Parlamentului Republicii Moldova, cu anexarea notei informative, fiind asigurat accesul părților interesate la proiectul prenotat pentru a putea prezenta/expedia recomandări asupra acestuia.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative, proiectul are drept scop "[...] acordarea suportului financiar unic beneficiarilor de pensii și alocații sociale de stat după cum urmează: - Acordarea unui suport financiar unic în sumă de 5000 de lei cu prilejul Zilei Internaționale a Persoanelor în Etate, beneficiarilor pensiilor pentru limită de vârstă, al căror quantum lunar nu depășește 5000 de lei în condițiile Legii nr. 156/1998; - Acordarea unui suport financiar unic în sumă de 2000 de lei cu prilejul Zilei Internaționale a Persoanelor în Etate, beneficiarilor de alocații sociale de stat al căror quantum lunar nu depășește 5000 de lei în condițiile Legii nr.499/1999."

Analizând normele elaborate s-a constatat că prin proiect se propune acordarea suportului financiar unic în sumă de 5000 de lei cu prilejul Zilei Internaționale a Persoanelor în Etate beneficiarilor pensiilor pentru limită de vârstă, al căror quantum lunar nu depășește 5000 de lei în condițiile Legii nr.156/1998, suport financiar unic în sumă de 2000 de lei cu prilejul Zilei Internaționale a Persoanelor în Etate beneficiarilor de alocații sociale de stat al căror quantum lunar nu depășește 5000 de lei în condițiile Legii nr. 499/1999. La fel, proiectul prevede că achitarea suportului financiar unic se efectuează de către Casa Națională de Asigurări Sociale prin intermediul prestatorului de servicii de plată care asigură plata pensiilor și alocațiilor sociale de stat.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Proiectul promovează interesele subiecților care vor beneficia de suport financiar unic în sumă de 5000 lei (beneficiari de pensii pentru limită de vârstă) și în sumă de 2000 lei (beneficiari de alocații sociale de stat), ceea ce este conform interesului public. Potrivit autorului: "*Necesitatea aprobării proiectului de lege se fundamentează pe necesitatea sporirii protecției sociale a beneficiarilor de pensii și alocații sociale cu venituri mici*".

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „nota de fundamentare care cuprinde:

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ;
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ;
- c) obiectivele urmărite și soluțiile propuse;
- d) analiza impactului de reglementare;
- e) compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE;
- f) avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ;
- h) modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent;
- i) măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ."

Prin argumentele prezentate în nota informativă, autorul a demonstrat necesitatea elaborării proiectului, respectând în același timp cerințele art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.d) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota de fundamentare trebuie să conțină "d) analiza impactului de reglementare".

Potrivit autorului: "Implementarea proiectului necesită cheltuieli suplimentare din bugetul de stat, motiv pentru care se propune a fi solicitat în regim prioritar avizul Guvernului.

Totodată, la situația din data de 1 aprilie 2024 conform informațiilor parvenite de la Casa Națională de Asigurări Sociale, beneficiari de pensii pentru limita de vârstă cu mărimea medie a prestației care nu depășește 5000 lei constituie 478 850 persoane, și 85 783 persoane beneficiari de alocații sociale de stat de asemenea cu mărimea medie a prestației mai mici de 5000 lei. Ca rezultat, conform datelor prezentate mai sus, prevederile prezentului proiect de lege vizează 564 633 persoane, iar suma alocată pentru onorarea obligațiilor ce reesă din acest proiect de lege va constitui 1 129 266 mii lei. Alocarea mijloacelor financiare bugetare respective pot fi efectuarea prin redistribuirea veniturilor și cheltuielilor din bugetul de stat pentru a.2024, creșterea gradului de colectare a unor impozite și taxe precum și întreprinderea măsurilor de colectare a restanțelor care la situația din 01 ianuarie 2024 constituie peste 1,5 miliarde lei."

Prin urmare, în art.4 din proiect, dar și în nota informativă se menționează că implementarea prevederilor proiectului de lege va atrage cheltuieli de la bugetul de stat, iar, în această situație, adoptarea acestuia este condiționată de existența obligatorie a avizului pozitiv al Guvernului, fapt ce rezultă din dispozițiile art.131 alin.(4) al Constituției și Hotărârii Curții Constituționale nr.29/2001 privind interpretarea prevederilor art.131 alin.(4) din Constituția Republicii Moldova, care trebuie respectate în cazul proiectelor de acte legislative cu impact financiar asupra bugetului de stat și care prevăd că orice propunere legislativă sau amendament care atrag majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare pot fi adoptate numai după ce sunt acceptate de Guvern, iar alin.(6) din același articol stabilește că, nici o cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare.

Consecvent, se rețin și dispozițiile art.17 alin.(2) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014, care stabilește că, "Pe parcursul anului bugetar în curs nu pot fi puse în aplicare decizii care conduc la reducerea veniturilor și/sau majorarea cheltuielilor bugetare, dacă impactul financiar al acestora nu este prevăzut în buget".

În concluzie, urmare a faptului că implementarea proiectului va condiționa cheltuieli bugetare, ceea ce generează alocarea mijloacelor financiare suplimentare din bugetul de stat, este necesar punctul de vedere al Guvernului asupra soluțiilor promovate de lege, în conformitate cu art.131 alin. (4) și (6) din Constituție.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]

f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]"

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative în vigoare.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Proiectul nu reglementează activitatea agenților publici și/sau a entităților publice.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Concluzia expertizei

Proiectul a fost elaborat de un grup de deputați în Parlamentul Republicii Moldova și are drept scop acordarea suportului financiar unic beneficiarilor de pensii și alocații sociale de stat după cum urmează: - Acordarea unui suport financiar unic în sumă de 5000 de lei cu prilejul Zilei Internaționale a Persoanelor în Etate, beneficiarilor pensiilor pentru limită de vârstă, al căror quantum lunar nu depășește 5000 de lei în condițiile Legii nr.156/1998; - Acordarea unui suport financiar unic în sumă de 2000 de lei cu prilejul Zilei Internaționale a Persoanelor în Etate, beneficiarilor de alocații sociale de stat al căror quantum lunar nu depășește 5000 de lei în condițiile Legii nr.499/1999.

Prin proiect se propune acordarea suportului financiar unic în sumă de 5000 de lei cu prilejul Zilei Internaționale a Persoanelor în Etate beneficiarilor pensiilor pentru limită de vârstă, al căror quantum lunar nu depășește 5000 de lei în condițiile Legii nr.156/1998, suport financiar unic în sumă de 2000 de lei cu prilejul Zilei Internaționale a Persoanelor în Etate beneficiarilor de alocații sociale de stat al căror quantum lunar nu depășește 5000 de lei în condițiile Legii nr. 499/1999. La fel, proiectul prevede că achitarea suportului financiar unic se efectuează de către Casa Națională de Asigurări Sociale prin intermediul prestatorului de servicii de plată care asigură plata pensiilor și alocațiilor sociale de stat.

Proiectul promovează interesele subiecților care vor beneficia de suport financiar unic în sumă de 5000 lei (beneficiari de pensii pentru limită de vârstă) și în sumă de 2000 lei (beneficiari de alocații sociale de stat), ceea ce este conform interesului public. Potrivit autorului: *“Necesitatea aprobării proiectului de lege se fundamentează pe necesitatea sporirii protecției sociale a beneficiarilor de pensii și alocații sociale cu venituri mici”*.

Totodată, adoptarea proiectului este condiționată de existența obligatorie a avizului pozitiv al Guvernului, fapt ce rezultă din dispozițiile art.131 alin.(4) al Constituției și Hotărârii Curții Constituționale nr.29/2001 privind interpretarea prevederilor art.131 alin.(4) din Constituția Republicii Moldova, care trebuie respectate în cazul proiectelor de acte legislative cu impact financiar asupra bugetului de stat și care prevăd că orice propunere legislativă sau amendament care atrag majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare pot fi adoptate numai după ce sunt acceptate de

Guvern, iar alin.(6) din același articol stabilește că, nici o cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare.

10.07.2024

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:
Xenia VAMEȘ, Inspector principal

Digitally signed by Vameș Xenia
Date: 2024.07.10 13:45:52 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

